

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

Житомирський державний університет імені Івана Франка

кафедра філософії

кафедра естетики, етики та образотворчого мистецтва

Національний педагогічний університет

імені М.П. Драгоманова (м. Київ)

кафедра філософської антропології

Національний університет водного господарства та

природокористування (м. Рівне)

кафедра філософії

*АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА НАУКИ
У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Житомирський державний університет імені Івана Франка
кафедра філософії
кафедра естетики, етики та образотворчого мистецтва
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова (м. Київ)
кафедра філософської антропології
Національний університет водного господарства та
природокористування (м. Рівне)
кафедра філософії

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА
НАУКИ
У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ**

Збірник наукових праць

*(За матеріалами IV Всеукраїнської науково-
теоретичної конференції молодих науковців від
20 грудня 2012 року)*

Житомир
Видавництво ЖДУ імені Івана Франка
2013

УДК 101.1+168.5
ББК 87.1
А43

Рекомендовано до друку вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка, протокол № 6 від 25 січня 2013 року

Редакційна колегія:

*Саух П. Ю., доктор філософських наук, професор (керівник);
Поліщук О.П., доктор філософських наук, професор;
Стародубець В. О., кандидат філософських наук, доцент;
Слюсар В.М., кандидат філософських наук, доцент.*

Рецензенти:

Богачевська І.В., доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі;

Герасимчук А. А. доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Пішль О. С., кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії Житомирського національного агроекологічного університету.

Актуальні проблеми сучасної філософії та науки у глобалізованому світі: зб. наукових праць / за заг. ред. проф. П. Ю. Сауха – Житомир: Видавничий центр ЖДУ імені Івана Франка, 2013. – 206 с.

У збірнику наукових праць розглядаються основні аспекти становлення людської думки, співвідношення сучасної філософії та науки, особливості розвитку природничих і гуманітарних дисциплін у контексті становлення науки Посмодерну. З'ясовуються форми та механізми проявів толерантності у сферах політичної, соціальної, культурної, релігійної, етнічної, національної буттєвості людини.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

Надруковано з оригінал-макетів авторів

Підписано до друку 11.04.13. Формат 60*90/16. Папір офсетний.

Гарнітура Georgia. Друк різкографічний.

Ум. друк арк. 11.6 Обл. вид. арк. 9.8. Наклад 100. Зам. 67.

Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка

м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40

Свідцтво про державну реєстрацію:

Серія ЖТ № 10 від 07.12.04р.

Електронна пошта (E-mail): info@znu.edu.ua, znu@znu.edu.ua

© Колектив авторів, 2013

ЗМІСТ

Передмова	3
Петро Саух	4-8
Микола Козловець	8-14
Світлана Крилова	14-17
Олег Поліщук, Олена Поліщук, Світлана Сахневич	17-20
Ірина Вітюк	20-23
Людмила Горохова	23-26
Людмила Єршова	26-28
Алла Залужна	28-30
Наталія Ковтун	30-32
Юрій Ковтун	32-35
Тетяна Крайнікова	35-37
Анатолій Маслов	37-40
Максим Мельничук	40-42
Олександр Найдьонов	42-44
Валентин Перехейда	44-46
Людмила Погоріла	46-49
Оксана Ременець	49-51
Інна Савицька	51-53
Оксана Сарнавська	53-55
Олена Свінцицька	55-58
Алла Сингаївська	58-60
Вадим Слюсар	61-63
Володимир Стародубець	63-65
Лариса Стасюк	65-67
Оксана Чаплінська	67-68
Людмила Шкіль	69-70
Альона Редько	70-73
Катерина Качур	73-75
Юлія Брило	75-77
Дар'я Вольницька, Олена Поліщук	77-80
Дарія Герасимова	80-82
Ніна Герасимова	82-84
Едуард Гнатюк	84-86
Ірина Горбова	86-88
Олена Григоренко	88-90
Олена Данилюк	90-92
Оксана Дудар	92-95
Анна Євтушенко	95-97

Юлія Ільченко	98-99
Надія Капець	99-103
Наталя Кляквіська, Олена Полицук	103-105
Андрій Кобетяк	105-109
Вікторія Ковальчук, Володимир Стародубець	109-111
Юлія Кохан	111-114
Яніна Кучін	114-116
Галина Мазур	116-117
Анастасія Маленька	118-120
Людмила Маловицька, Марина Сорока, Юлія Черначук	120-122
Людмила Маловицька, Вероніка Шилюк, Лілія Воронюк	123-126
Людмила Маловицька, Юлія Слосаренко, Ярослав Бондарчук	126-129
Надія Машковська	129-131
Ольга Іванівна Мельник	131-134
Ольга Миколаївна Мельник	134-136
Марина Михайлова	136-138
Євген Мойсеєнко	138-142
Олена Мороз	142-144
Валерія Муляр	144-145
Альбіна Недашківська	145-150
Марія Ожгібесова	150-153
Інна Петренчук	153-155
Дмитро Петровський	155-156
Олександра Саюк	157-158
Світлана Світельська-Дірко	158-161
Едуард Сердюк	161-163
Карен Сімонян	164-166
Марія Сущук	166-168
Ольга Соснова	168-172
Марія Стецька	172-176
Оксана Суліменко	176-179
Інна Харитюк	179-181
Тетяна Хоменко	181-183
Лілія Чеснокова	183-185
Олена Шшикіна	186-187
Катерина Юценко	187-189
Костянтин Яценко	190-192
Довідка про авторів	193-198
Зміст	199

**Людмила Маловицька,
Вероніка Шилок, Лілія Воронюк,
Культурологічний аспект магічного реалізму Роба
Гонсалвеса: живописні мандри у світ мрійливих
візерунків буття**

"Магічний реалізм" – мистецький напрям, у якому органічно поєднуються елементи реального та фантастичного, побутового та міфічного, дійсного та уявного, таємничого. Онтологія магічного реалізму сягає міфопоетичного світосприймання свідомості. Цей напрям виражає діалектику двох протилежних категорій: "реального" (матеріального) і "магічного" (уявно-фантастичного, незвичайного, містичного). Митців магічного реалізму приваблює художній принцип, притаманний міфологічній свідомості: зображення казкового, фантастичного як реального, суцього, й тому, зрозуміло, звичайного. Реальність і фантазія тісно переплітаються в їхніх творах, і фантазія тут є тотожною реальності.

Можна визначити певні ознаки магічного реалізму, які набувають характерних рис у різних видах мистецтва: ірраціональність фантастичних елементів художнього твору; природне сприймання героями логіки магічних елементів; численна деталізація сенсорного сприйняття; звертання до знаково-символічних художньо-образних прийомів; сприйняття часу як певного викривленого виміру з ритмами циклічності або позачасовості, вічності; використання відчуття колапсу, тобто римейку, цитатності сучасного та минулого часів; використання спіралеподібного виміру часу, по якому герой ніби ковзає взад-вперед: наприклад, стає неспроможним розрізнити причину та наслідок і страждає ще "напередодні" трагічних подій, або не розуміє різницю між об'єктом та суб'єктом дії; широке використання фольклору і міфології; контрастне протиставлення минулого із сучасним, астрального – з фізичним, персонажів – одне з одним.

У творчості сучасного канадського художника Роба Гонсалвеса, якого у свій час надихали великі митці: Даві, Танті, Магритт та Ешер, риси магічного реалізму відчужаються у незвичайних образно-сюжетних лініях, викривлених перетинах площинно-перспективних планів, особливій насиченості колориту його картин, стилістично близьких сюрреалізму, але й децю відмінних: в його творах досить чітко усвідомлені й ретельно прораховані певні ілюзійні прийоми і техніки. Художник намагається "вхопити" й візуалізувати мить між снами й дійсністю у дивовижних

фантастично-уявних образах і станах, які допомагають глядачу здолати межі звичного життя і зазирнути у трансцендентні виміри бажань і мрій, внаслідок чого реальність в його картинах постає як виразно-динамічна й казково-чарівна.

Філософська складність, насиченість, багатошаровість, масштабність ідей творів Р. Гонсалвеса налаштовує реципієнта на аналітичне дослідження сюжету. Художник вдається до візуалізації думки у її синестезійному сприйнятті: чуттєво-рельєфні образи досягть природно "презентують" світ думок, мрій автора. Автор практично представляє візуалізацію ноосфери, яка постає невід'ємною від біосфери, живить і надихає людину на великі звершення, знаходить у ній блискучі ідеї, які дозволяють матеріалізувати людську креативність. Красиві метафори Гонсалеса легко читаються, викликаючи складний ряд бісоціацій з найсуттєвішими, фундаментальними питаннями людського існування.

У живописних картинах художника незвичним чином поєднуються образи природних явищ і технічних досягнень людства. Величний образ природи у творах Гонсалвеса є рівнозначним величчю людської діяльності і є нескінченим джерелом натхнення. Морфологічні містичні природні мотиви зливаються з образами людини: природа у творчості художника є уособленням материнського лона усього світу, з якого вийшло все живе. Своїми перспективними перетинами пейзажні роботи художника нагадують твори великого П. Брейгеля, але різниця у тому, що у Гонсалвеса глядач ніби з "висоти" людського духу оглядає неймовірний світ власних думок, ідей, мрій. У більшості картин сюжетна лінія спрямовується вгору, у небо, простір свободи, необмеженість духовних прагнень людини: те, що в реальному житті нездійсненне, у світі уявному є можливим й практично реалізується. Час у творах Р. Гонсалвеса має не дві, а чотири "живі" координати, модуси яких обертаються навколо спіралі вічності – у його картинах минуле, сьогодення й майбутнє являє собою єдиний просторово-часовий континуум, який існує вічно і є незнищеним, адже думка людини безмежна і має здатність "мандрувати" у часових та позачасових вимірах буття.

Його сюжети – трансресивні: вони порушують лінійність процесу становлення реальності й передбачають категорію "неможливого" у якості онтологічної модальності світобудови: образи реального та уявного світів долають межу між свідомим і підсвідомим, що зливаються у безмежно-великому океані буття: величезні мости, що міцно стоять у морських хвилях, швидко

перетворюються на величні парусники-мрії з білими вітрилами; іноді зірки "спускаються" з небес на землю, перетворюючись на ліхтарики у руках людини – світло мрій, що надає сили рухатися, творити, відкривати нові світи; річка, навколо якої ростуть дерева, ілюзорно переходить у велике дерево життя. Піднесений гімн книгам – вмістилищу знань – звучить у картинах Гонсалвеса як особлива тема: художник малює храми з колонадою і куполами з книг. Дивні хмарочоси-диви стоять насторожі сну людини у нічних містах. Будинки перетворюються на кораблі й відпливають у невідомі далі. Люди, які масово закриваються зонтами від сонячного неба – справжніх мрій і можливостей. Соняшники-однолітки, які уособлюють публіку та асоціюються з мінливими і невибагливими естетичними смаками сучасного глядача. Дитячі мрії – особлива тема творчості митця: діти з насолодою "мчать" велосипедами по верхівках осінніх дерев, летять над Землею вище за літаків тощо – гімн палкій юності, спроможної на великі звершення.

Сюрреалістичні сюжети творів Гонсалвеса виникають "зі зближення віддалених одна від одної реальностей" (П. Реверді). За рахунок алогічності, парадоксальності, несподіванки, на з'єднанні принципово несполучуваного й виникає надреальна, майже містична художня атмосфера у його живописних світах. Образи Гонсалвеса сприймаються як "згущений" й "опоетизований" екзистенційний досвід, який вимагає не стільки естетичного, скільки екзистенційного зусилля: визнання і інтуїтивно-цілісного апріорного "переживання" (Г.Зедльмайер). Твори художника трансформують всеосяжну онтологічну реальність-життя у площину психічного процесу – безпосереднього переживання, яке трактується як розширення людського "я" до надлюдських можливостей. У цих фантазійних трансформаціях реальності цілком переплітаються паралельні світи підсвідомості і надсвідомості, життя постає як універсальний принцип світобудови, охоплюючи одночасно проблеми буття, пізнання і цінностей. Більше того – як принцип "благоговіння перед життям" (А. Швейцер).

У творчості Роба Гонсалвеса минуле міцно "укорінене" у майбутнє, а сьогодення є синтезом двох векторів буття. Оптимістично-світлі твори майстра створені з любов'ю, написані серцем, огранені натхненною думкою й оригінальним художньо-естетичним змістом, є величним гімном віри у людину та її піднесено-шанобливе ставлення до великої тайни життя.

Список використаних джерел та літератури:

1. Illusions/ Оптичні ілюзії Роба Гонсалвеса. –
[<http://illusions.org.ua/content/view/full/83/4/>] / LivInternet/
2. Роб Гонсалвес – человеческий мечтающий сюрреализм. –
[<http://www.liveinternet.ru/users/amayfaar/>] post81000126/
3. Staratel.com/ АНДРЕ БРЕТОН Манифест сюрреализма
1924 года. – [<http://staratel.com/pictures/surreal/manifest.htm>]
4. ПОСТ-МОДЕРНИЗМ ЭНЦИКЛОПЕДИЯ.
Интерпрессервис Книжный Дом Минск 2001.
[[file:///G:/%D1%81%Do%BB%Do%BE%Do%B2%Do%BD%Do%B8%Do%BA%Do%B8/%Do%A1%Do%BB%Do%BE%Do%B2%Do%Bo%D1%80%Do%B8%2o\(%Do%9B%Do%Bo%D1%80%Do%B8%D1%81%Do%Bo\)/post_mod_encyclor_all.html#Тoc16510417](file:///G:/%D1%81%Do%BB%Do%BE%Do%B2%Do%BD%Do%B8%Do%BA%Do%B8/%Do%A1%Do%BB%Do%BE%Do%B2%Do%Bo%D1%80%Do%B8%2o(%Do%9B%Do%Bo%D1%80%Do%B8%D1%81%Do%Bo)/post_mod_encyclor_all.html#Тoc16510417)]

Людмила Маловицька,

Юлія Слюсаренко, Ярослав Бондарчук

Глобальний світ і соціальні Інтернет – мережі: феномен віртуального спілкування

Наприкінці ХХ століття відбувається потужний розвиток інформаційних технологій і поширення особливого типу світовідчуття, концептуалізованого в численних філософських, культурологічних, соціологічних теоріях феномену "віртуальної реальності". Інтернет як простір глобальної комунікації вийшов за межі статусу додаткової сфери масової інформації і перетворився на явище сучасної глобальної культури.

Інтернет – це унікальний вид медіа, завдяки якому життя людей і суспільства в цілому набуло принципово нових форм існування. На думку української дослідниці В. М. Бондаровської, Інтернет є нині "рушійною силою прогресу, засобом спілкування між державами, кампаніями, людьми, а також новою формою торгівлі, праці і навчання, новим видом активності, новою іграшкою тощо". Він відіграє роль своєрідної "нервової системи світового устрою" [1]. Інтернет дозволяє особі одночасно спілкуватися з людьми, що живуть на різних континентах, листуватися у електронному режимі, розважатися на ігрових веб-сайтах, уявляючи себе в певному – особливому – "просторі". Можна зазначити, що *віртуальний простір* – це захоплююча, спокуслива сфера втечі від буденності й самих себе у світ ілюзій.

Щоденно користуючись Інтернетом, особа знаходиться у "кіберпросторі", головною особливістю якого є відсутність будь-